



Αθήνα, 17 Απριλίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ. Υπουργούς

- Υγείας

- Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

Θέμα : Ανυπαρξία πολιτικών και παροχών για τα άτομα με άνοια και τους φροντιστές τους

Η άνοια αποτελεί μια παγκόσμια υγειονομική κρίση με τεράστιες κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, σήμερα περισσότεροι από 50 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν με άνοια, ενώ ο αριθμός αυτός αναμένεται να υπερτριπλασιαστεί έως το 2050.

Στην Ελλάδα, τα στοιχεία είναι εξίσου ανησυχητικά. Εκτιμάται ότι περισσότεροι από 160.000 συμπολίτες μας πάσχουν από άνοια, ενώ άλλοι 280.000 παρουσιάζουν ήπια νοητική διαταραχή. Εάν ληφθεί υπόψη ότι για κάθε ασθενή εμπλέκονται κατά μέσο όρο 2 έως 3 φροντιστές, γίνεται σαφές ότι η άνοια επηρεάζει άμεσα την καθημερινότητα περίπου 1.000.000 πολιτών στη χώρα μας. Συνήθως οι φροντιστές είναι μέλη της οικογένειας, στη συντριπτική πλειονότητα γυναίκες, και είναι εντελώς απροετοίμαστοι για το δύσκολο ρόλο που καλούνται να αναλάβουν.

Πρόκειται, επομένως, για ένα πρόβλημα με βαθύ κοινωνικό αποτύπωμα, το οποίο όμως συνεχίζει να αντιμετωπίζεται με αποσπασματικές και ανεπαρκείς πολιτικές χωρίς να αποτελεί προτεραιότητα του δημόσιου συστήματος υγείας. Η υφιστάμενη κατάσταση χαρακτηρίζεται από σημαντικές ελλείψεις δομών και υπηρεσιών φροντίδας και υποστήριξης καθώς και πλήρης απουσία μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής αντιμετώπισης του προβλήματος.

Ειδικότερα, οι δημόσιες δομές υγείας και κοινωνικής φροντίδας παραμένουν ανεπαρκείς και αποσπασματικές. Υπάρχουν λιγοστά Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας, περιορισμένος αριθμός εξειδικευμένων ιατρικών μνήμης ενώ οι υπηρεσίες «Βοήθεια στο Σπίτι» δεν επαρκούν για να καλύψουν τις αυξανόμενες ανάγκες. Η γεωγραφική κατανομή των υπηρεσιών είναι έντονα άνιση, με μεγάλες ελλείψεις σε αγροτικές περιοχές και νησιά. Τέλος, δεν υπάρχει οργανωμένο δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών για τη συνεχή υποστήριξη των ασθενών και των φροντιστών μετά τη διάγνωση.

Ακόμη πιο προβληματικό είναι το γεγονός ότι το ισχύον σύστημα κοινωνικών παροχών είναι εξαιρετικά περιορισμένο. Τα επιδόματα αναπηρίας δεν καλύπτουν το σύνολο των ασθενών, ενώ δεν υπάρχει καθολική πρόβλεψη για επίδομα φροντιστή ή συνοδού. Το αποτέλεσμα είναι ότι η φροντίδα της άνοιας παραμένει σε μεγάλο βαθμό ιδιωτική υπόθεση, με υψηλό οικονομικό κόστος και σοβαρές ανισότητες στην πρόσβαση σε υπηρεσίες.

Επιπλέον, η πρόσβαση σε επιδόματα, πιστοποιήσεις αναπηρίας και άλλες παροχές προσκρούει σε πολύπλοκες και χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες, τις οποίες καλούνται να διαχειριστούν εξουθενωμένοι φροντιστές, που ήδη επιβαρύνονται με καθημερινή και απαιτητική φροντίδα.

Στην πράξη, το κράτος μετακυλίζει το βάρος στις οικογένειες, χωρίς να παρέχει τα αναγκαία εργαλεία στήριξης. Παρά το γεγονός ότι οι οικογενειακοί φροντιστές αποτελούν τον βασικό πυλώνα του συστήματος μακροχρόνιας φροντίδας στην Ελλάδα, η Πολιτεία εξακολουθεί να τους αναγνωρίζει ελάχιστα και αποσπασματικά.

Είναι χαρακτηριστικό ότι μόλις πρόσφατα, με τον Νόμο 4808/2021, ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158, η οποία καθιερώνει για πρώτη φορά τον ορισμό του «φροντιστή». Ωστόσο, η ενσωμάτωση αυτή παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό τυπική, χωρίς ουσιαστική εξειδίκευση, χωρίς ανάπτυξη ολοκληρωμένων πολιτικών και χωρίς επαρκή μέτρα στήριξης. Δεν έχουν θεσπιστεί επαρκείς άδειες, οικονομικά βοηθήματα ή υπηρεσίες υποστήριξης, με αποτέλεσμα η ευρωπαϊκή οδηγία να παραμένει ουσιαστικά ανενεργή στην πράξη.

Επειδή η φροντίδα ατόμου με άνοια, ιδιαίτερα σε προχωρημένα στάδια, αποτελεί ένα εξαιρετικά απαιτητικό έργο, που προϋποθέτει συνεχή παρουσία, ψυχική αντοχή και σημαντική οικονομική επιβάρυνση

Επειδή παραμένουν άλυτα κρίσιμα ζητήματα που σχετίζονται με την καθημερινή φροντίδα των ασθενών

Επειδή η εξειδικευμένη ιατρική φροντίδα για την τρίτη ηλικία παραμένει περιορισμένη

Επειδή παρά το γεγονός ότι οι οικογενειακοί φροντιστές αποτελούν τον βασικό πυλώνα του συστήματος μακροχρόνιας φροντίδας στην Ελλάδα, η Πολιτεία εξακολουθεί να τους αναγνωρίζει ελάχιστα και αποσπασματικά.

Επειδή η συνολική εικόνα αποκαλύπτει μια διαρκή θεσμική υστέρηση και έλλειψη πολιτικής βούλησης για την αντιμετώπιση ενός προβλήματος που αφορά εκατοντάδες χιλιάδες οικογένειες.

Ερωτώνται οι αρμόδιοι κ. Υπουργοί

1. Ποια συγκεκριμένα μέτρα προτίθεται να λάβει η κυβέρνηση για την ουσιαστική εφαρμογή ενός επικαιροποιημένου και δεσμευτικού Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την άνοια, με σαφές χρονοδιάγραμμα και επαρκή χρηματοδότηση;
2. Προτίθεται η κυβέρνηση να θεσπίσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο οικονομικής στήριξης των φροντιστών, συμπεριλαμβανομένου μεταξύ άλλου και επιδόματος φροντιστή;
3. Ποια μέτρα θα ληφθούν για την άμεση ενίσχυση και γεωγραφική επέκταση των δημόσιων δομών φροντίδας, ιδίως σε απομακρυσμένες και απομονωμένες περιοχές της χώρας;
4. Προτίθεται η κυβέρνηση να αυξήσει τη δημόσια χρηματοδότηση για την άνοια, λαμβάνοντας υπόψη το τεράστιο κοινωνικοοικονομικό κόστος της νόσου;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Ακρίτα Έλενα

Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γιώργος

Δούρου Ειρήνη (Ρένα)

Κασιμάτη Νίνα

Κοντοτόλη Μαρίνα

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Νοτοπούλου Αικατερίνη

Ξανθόπουλος Θεόφιλος

Τσαπανίδου Πόπη

Ψυχογιός Γιώργος